

**PEDAGOGIK TA'LIM YO'NALISHLARIDA XORIJ TILLARINI O'QITISH
AHAMIYATI**

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Pedagogika fakulteti Boshlang'ich talim yo'nalishi
5-BT-22 guruh talabasi **Yo'ldashyeva Maftuna**
Tel:+99895 192 60 04

Annotatsiya: Bolalarga ingliz tilini o'rgatish qiziqarli bo'lishi va ularning his-tuyg'ulari, harakatlari va o'zaro munosabatlariga e'tibor qaratish kerak. Til o'rganish ko'nikmalarini o'zlashtirish uchun rag'batlantiruvchi va interaktiv vaziyatlar va tadbirlarni yaratish juda muhimdir. Asosiy maqsad ingliz tilini o'rgatish bo'lishi mumkin bo'lsa-da, bolalarni o'yin kabi mashg'ulotlarga jalb qilish nafaqat ularning qiziqishini uyg'otibgina qolmay, balki o'z ona tiliga o'xshash tabiiy ravishda chet tilini bosqichma-bosqich o'rganishni ham ta'minlaydi.

Kalit so'z:xorij tili , ta'limiy o'yinlar, rol o'yini, Playing with blocks or legos, shakllar, lego o'yini, aqliy xushyorlik,ona tili.

Abstract: Teaching English to children should be fun and focus on their feelings, actions and interactions. It is important to create stimulating and interactive situations and activities for the acquisition of language learning skills. Although the main goal may be to teach English, engaging children in activities such as games not only arouses their interest, but also allows them to gradually learn a foreign language in a natural way similar to their mother tongue. also provides step-by-step learning.

Key words: foreign language, educational games, role-playing game, Playing with blocks or legos, forms, lego game, mental alertness, native language.

KIRISH.

Bolalarning maktabda qanday o'qishi, yuksak maqsadlar bilan kamol topishi ko'p jihatdan oila muhiti, mahalla e'tibori hamda maktab ta'lim muassasasidagi tarbiyaga bog'liq. Maqolada berilgan ilmiy kuzatishlar va tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, inson umri davomida oladigan barcha axborotning 70 foizini 6 yoshgacha bo'lgan davrda olishi aynan bola shaxsining rivojlanishida maktab ta'limining o'rni nechog'li muhimligidan dalolat beradi. Xorijiy tillarni ham bolalarga erta yoshida o'rgatish til ko'nikma va malakalarining oson o'zlashtirishiga sabab bo'lar ekan. Ayniqsa ushbu bilim, ko'nikma, malakalar turli o'yin va ta'limiy faoliyatlar orqali singdirib borilsa, bola xoirijiy tillarni o'z ona tilisi kabi tabiiy tarzda rivojlantirib boradi. Ta'limiy o'yinlar bolada nafaqat bilim ko'nikma, malakalarni shakllantiradi balki ,shu bilan birga u bolani jismonan sog'lom

rivojlanishini ta'minlaydi, ruhan tetiklashtiradi, o'ziga bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi hamda atrofdagilar bilan ijtmoy munosabatlarni shakllantirishga katta ko'mak beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI.

Yosh bolalar o'zlarining his-tuyg'ulari va harakatlari orqali o'rganishadi, shuning uchun ingliz tilini o'rganish ham ana shu his tuyg'ular va xatti harakatlar orqali amalga oshirilishi kerak. Yosh bolalarni ingliz tilini o'rganishida qiziqarli va muloqot qilishga rag'batlantiruvchi vaziyatlar va faoliyatlarga jalb qilish til ko'nikmalarini o'zlashtirish uchun juda muhim omil hisoblanadi. Faoliyat maqsadi ingliz tilini o'rgatish bo'lsa-da, u o'yin kabi bolalarni o'ziga jalb qila olishi hamda ushbu mashg'ulotlarga bolalar beixtiyor kirishib ketishi va bolalar xorijiy tilni o'z ona tili kabi tabiiy tarzda o'zlashtirib borishligini ta'minlash ham alohida e'tiborga muhtojdir. Yosh bolalarni ingliz tilini o'rganish uchun qiziqarli va rag'batlantiruvchi turli vaziyatlar hosil qilish va bolalarni unda faol ishtrok etishlarini ta'minlash barcha mavjud imkoniyatlardan foydalanish ayniqsa muhim ahamiyatga ega.

Bola tabiatan juda qiziquvchan bo'ladi va u atrof olamni o'rganish uchun barcha his tuyg'ularini ishga soladi. O'yin bolaning eng asosiy va sevimli mashg'uloti bo'lganligi bois, bolaga atrof olam va undagi barcha zaruriy bilim va ko'nikmalar o'yin vositasida tanishtirib borilsa, ko'nikmalarni o'zlashtirish samaradorligi bir necha barobarga oshadi. O'yin bolani nafaqat jismoniy faolligini oshiradi shuningdek, u ruhiy tetiklikni ham shakllantirishga yordam beradi. O'yin bolani o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlashga, atrofdagilar bilan ijtmoy munosabatlarni shakllantirishga ham katta ko'mak beradi. Aynan o'yin orqali bolalar ta'lim oladilar o'z iqtidorlarini kashf etadilar. Bunga erishish uchun sezgi organlarini faollashtiruvchi muhitni, jumladan vizual, eshitish, kinestetik kabi faol ta'lim turlaridan foydalanish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Ta'limiy o'yinlar musiqa asboblarni chalish, qo'shiqlar kuylash, she'r aytish, raqsga tushish, o'yin o'ynash, videolar tomosha qilish, qo'l mehnati vositasida turli narsalar yasashni o'z ichiga oladi. Rangli ko'rgazmalar, kartalar, musobaqalar, rol o'yinlar, turli shakllar yasash kabi o'yinlar bolalarni jismoniy va aqliy faoliyatini rivojlantiruvchi eng qiziqarli usullardan biridir.

METADOLOGIYA.

"Playing with blocks or legos" Bolalarga ingliz tilida shakllar, ranglar va raqamlar haqida tushuncha berish maqsad qilinganda aynan bloklar, kubiklar hamda lego o'yini orqali amalga oshirilganda o'zlashtirish natijasi yaxshiroq bo'lishi amaliyotda o'z isbotini topgan. Bloklar, kubiklar va lego o'yinchoqlarini o'ynash bolani fikrlashga undaydi va biror ish qilishda uning ijodiy qobiliyatini yuzaga chiqaradi, shu bilan birga

bu o'yinlar vositasida bolaning ingliz tilida lug'at boyligini oshirish imkoniyati ham paydo bo'ladi. O'yinlarda so'z boyligini ingliz tilida savol berish hamda asosiy tushunchalarni ko'rsatma orqali yetkazish bilan amalga oshiriladi. Bola bu o'yin orqali sanashni va tartiblashni o'rganadi:

How many blocks are there? (u yerda nechta kubik bor?)

Shall we put the blue ones here? (bu yerga ko'k kubikni qo'yamizmi?)

Narsalar joylashuvini predloglar orqali o'rganadilar: in(ichida), on(ustida), under(ostida), below(pastda), behind(orqasida), next to(yonida). O'lchov birliklari haqida tushuncha ega bo'ladilar: big(katta), small(kichik), long(uzun), short(qisqa). Quyidagi so'zlar yordamida bola yasayotgan narsalarga ko'rsatma beriladi: Find the the red block, please!(qizil kubikni toping!), Pull the blue one, please!(ko'k kubikni torting!), push them!(ularni suring!), Build the house, please!(uy quring!) make the car, please!(mashina yasang!). Bola yasayotgan narsa va shakllarga ta'rif beriladi: square(kvadrat), rectangle(to'g'ri to'rtburchak), tower(minora), house(uy), castle(saroy), garden(bog').

XULOSA.

Ingliz tilida shakllar, ranglar va raqamlar bilan tanishtirish uchun "Bloklar yoki legolar bilan o'ynash" kabi mashg'ulotlardan foydalanish bolaning tasavvur va ijodiy qobiliyatlarini oshirishda samarali ekanligini isbotlaydi. Bu o'yinlar orqali bolalar nafaqat jismoniy malakalarini oshiribgina qolmay, balki aqliy xushyorligini ham shakllantiradilar. Bunday tadbirlar bolaning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga, ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirishga, e'tiqodini mustahkamlashga yordam beradi. Bloklardan qurish kabi o'yinlar bolalarga shakllar, o'lchamlar, balandliklar, uzunliklar, vertikal va gorizontal yo'nalishlar kabi tushunchalarni o'rganishga yordam beradi. Bolalarni erta yoshdan o'yin va turli o'quv mashg'ulotlari orqali chet tillari bilan tanishtirish til ko'nikma va malakalarini oson o'zlashtirish va o'zlashtirishga yordam beradi. O'quv o'yinlari nafaqat bolalarning bilim va ko'nikmalarini shakllantiradi, balki ularning jismoniy salomatligi, aqliy salomatligi, o'ziga ishonchi va ijtimoiy o'zaro munosabatlariga hissa qo'shadi.

FOYDANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Iriskulov A.T va boshqalar Kids‘ English pupil‘s book 2sinf –Toshkent —O‘zbekiston;2014
- 2.Maktabgacha ta‘lim muassasalari tarbiyalanuvchilari va boshlang‘ich maktab o‘quvchilariga chet tilini o‘rgatishda o‘yinlar. Baxramova M.D. Tuzuvchi: Baxramova.M.D.,—T.2016.
3. Xoshimov O‘. Yoqubov I. Ingliz tili o‘qitish metodikasi. T., - 2003

Veb-sayt:

- 1.https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/teaching-and-learning-early-childhood-education-and-care-8_en. internet resurs
- 3.<https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-young-children-learn-english-through-play> internet resurs
- 4.<https://www.parents.com/baby/development/intellectual/how-to-teach-your-child-a-foreign-language/> internet resurs

